

cintilsætning til mad og drikke eller sammen med andre præparater, som patienten er vant til at tage.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger under pkt. 4 og til betænkning nr. 1109/1987, side 60–63.

Til § 13

Medens § 12 regulerer adgangen til at tvangsbehandle psykiske lidelser hos psykiatiske patienter, indeholder § 13 en regulering af adgangen til i visse tilfælde at tvangsbehandle eventuelle *legemlige lidelser* hos psykiatiske patienter.

Sådan somatisk tvangsbehandling må kun finde sted, såfremt patienten for det første opfylder betingelserne for tvangstilbageholdelse. Patienten skal således være sindssyg eller befinde sig i en tilstand, der ganske kan ligestilles hermed, samt opfylde enten behandlingskriteriet eller farlighedskriteriet.

For det andet skal den legemlige lidelse være så alvorlig, at den udsætter patientens liv eller helbred for væsentlig fare.

Endelig skal overlægen på psykiatrisk afdeling og overlægen på den pågældende somatiske afdeling være enige om, at betingelserne for at tvangsbehandle den legemlige lidelse er opfyldt.

Patienten kan om fornødent overføres til somatisk afdeling med henblik på behandlingens gennemførelse. Viser det sig under opholdet på somatisk afdeling nødvendigt at anvende tvang, finder dette sted i overensstemmelse med reglerne i denne lov.

Der henvises til de almindelige bemærkninger under pkt. 4 og til betænkning nr. 1109/1987, side 63 f.

Til kapitel 5

Fiksering m.v.

Tvangsfiksering

Til § 14

Lovforslagets § 14 vedrører anvendelsen af tvangsfiksering i modsætning til beskyttelsesfiksering, hvis anvendelse er reguleret i § 18. Om sondringen mellem tvangsfiksering og beskyttelsesfiksering henvises til de almindelige bemærkninger under pkt. 5.2.

§ 14, stk. 1, indeholder en udtømmende opregning af de midler, som det er tilladeligt at anvende til tvangsfiksering, når de i stk. 2 anførte betingelser er opfyldt. Ingen andre tvangsmidler – end bælte, hånd- og fodremme samt handsker – må benyttes.

Hvis det af de i § 14, stk. 2, nævnte grunde anses for nødvendigt at benytte bælte være sig af læder eller stof, skal fremgangsmåden i § 15 med forudgående lægeordination i hvert enkelt tilfælde følges. Dette gælder for alle patienter, der er indlagt på psykiatrisk

afdeling, herunder også gerontopsykiatiske patienter. Reglerne om tvangsmidler omfatter også ikke-sindssyge, der er indlagt på psykiatrisk afdeling, herunder misbrugere.

§ 14, stk. 2, angiver de materielle betingelser, hvorunder tvangsfiksering med rette kan bringes i anvendelse.

I stk. 2, nr. 1, findes de alvorligste tilfælde, hvor der er tale om nærliggende fare for skade på legeme eller helbred. Her er gruppen af beskyttede personer den videste. Reglen omfatter ikke kun fiksering for at beskytte medpatienter, men også for at beskytte personale, besøgende, og alle andre, der kommer på afdelingen, samt vedkommende selv. Reglen yder dermed også fornøden hjemmel for indgreb i tilfælde af selvbeskadigende adfærd.

Der er tale om et farekriterium. For at faren kan anses som nærliggende, skal der være tale om en konkret, aktuel og påviselig fare. Det kræves derimod ikke, at faren allerede skal have manifesteret sig i en skadevoldende handling, før der kan gribes ind.

I stk. 2, nr. 2, er der tale om mindre alvorlige overgreb også rettet mod personer, men den beskyttede personkreds er her begrænset til kredsen af medpatienter.

Tvangsfiksering kan i medfør af nr. 2 anvendes over for den, der forfølger eller på anden lignende måde groft forulemper medpatienter, men ikke personale og besøgende.

Er forulempelsen af særdeles grov karakter, vil den dog efter omstændighederne kunne indebære en fare, som er omfattet af nr. 1 og dermed gøre anvendelse af tvangsmidler efter denne bestemmelse berettiget.

Forfølgelse eller grov forulempelse kan bl.a. bestå i seksuelt prægede tilnærmelser, kraftigt råbende eller stærkt drillende adfærd eller gennemroden og tilegnelse af andres ting. I mange tilfælde vil det dog være nærliggende at overveje, om en midlertidig flytning af den patient, der groft forulemper medpatienter, eventuelt kan løse problemet, jf. § 4, der også skal iagttages ved tvangsfiksering.

Endelig er der i stk. 2, nr. 3, hjemmel til tvangsfiksering, når det er nødvendigt for at afværge, at en patient over hærværk af ikke ubetydeligt omfang.

Ved bedømmelsen af, om der er tale om ikke ubetydeligt hærværk, bør der ikke alene tages hensyn til tingenes værdi, men også til hærværkets omfang og tidsmæssige udstrækning.

Er andre og mindre indgribende foranstaltninger end tvangsfiksering tilstrækkelige til at bringe hærværket til ophør, skal disse anvendes, jf. § 4.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger under pkt. 5 og til betænkning nr. 1109/1987, side 64–69.